

Textos 1.

1. Palabras de Tales de Milito.

Θαλῆς ὁ φιλόσοφος ἔλεγεν · ‘Τριῶν ἕνεκα ἔχω τῇ τυχῇ · πρῶτον μὲν, ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμεν καὶ οὐ θηρίον, δεύτερον δ’, ὅτι ἀνὴρ καὶ οὐ γυνή, τρίτον δ’, ὅτι Ἕλληνας καὶ οὐ βάρβαρος’.

1.- Ejercicio de declinación:

	ἡ τυχῆ, -ῆς	
Nomin.		
Vocat.		
Acusat.		
Genit.		
Dativo		

	τὸ θηρίον, -ου	
Nomin.		
Vocat.		
Acusat.		
Genit.		
Dativo		

Notas

ἐγενόμεν: aoristo del verbo γίνομαι. La conjugación del verbo griego se distribuye en torno a cuatro temas: **presente, futuro, aoristo y perfecto**. Se llama *aoristo temático* al que cambia el tema verbal, frente al *aoristo sigmático*, que añade el sufijo correspondiente a la raíz del verbo:

ἔλυσα / ἔλαβον (λαμβάνω)

2. La leona y la zorra.

Λέαινα, ὄνειδιζομένη ὑπὸ ἀλώπεκος ἐπὶ τῷ δια πάντος τοῦ χρόνου ἕνα τίκτειν, “ ἕνα -ἔφη (dijo)- ἀλλὰ λέοντα”.

Ὁ μῦθος διδάσκει ὅτι τὸ καλὸν οὐκ ἐν πλήθει, ἀλλὰ ἐν ἀρετῇ.

1. Ejercicio de declinación:

	ἡ ἀλώπηξ, -εκος	
Nomin.		
Vocat.		
Acusat.		
Genit.		
Dativo		

Notas

1. τίκτειν: hemos de recordar que el infinitivo es sustantivo verbal, y que, como tal sustantivo, puede ir presentado por un artículo que nos indica su función sintáctica.

Textos 2.

3. El viejo y la muerte.

Γέρων ποτέ ξύλα κοψας ταῦτα φέρων πολλήν ὁδὸν ἐβάδιζε. Διὰ δὲ τὸν κόπον τῆς ὁδοῦ λιπὼν τὸ φορτίον τὸν θάνατον ἐπεκαλείτο. Τοῦ δε θανάτου φανέντος καὶ πυθομένου τὴν αἰτίαν δι' ἣν αὐτὸν παρακαλεῖται, ὁ γέρων ἔφη (dijo) · “ ἵνα τὸ φορτίον αἴρῃς.”

Ὁ λόγος δηλοῖ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος φιλόζωος ἐν τῷ βίῳ, κἂν δυστυχή.

Notas

1. φανέντος: participio de aoristo pasivo de φαίνομαι. Algunos verbos añaden -η/-ε- en lugar de -θη/-θε- para formar los aoristos pasivos. Estos aoristos se denominan aoristos radicales atemáticos pasivos. (Ej. γράφω / ἐγράφη).

4. Acusaciones contra Sócrates.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον τὸν Σωκράτη ἄξιον εἶναι θανάτου καὶ ἔλεγον τάδε· “Ἄδικεῖ Σωκράτης θεοὺς μὲν οὐ νομίζων οὕς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια ἐισφέρων · ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων.” Ἀλλὰ ὁ Σωκράτης ἐδόκει τοῖς μᾶλλον ἀξιὸς εἶναι μᾶλλον ἢ θανάτου.

Notas

1. εἶναι: construcción personal de infinitivo. En este tipo de construcciones el nominativo sujeto del verbo principal es también sujeto del infinitivo; en la traducción el verbo principal se expresa en forma impersonal, y de él se hace depender la oración de infinitivo con el nominativo como sujeto. Ej.:

δοκεῖς μοι ἀμαρτάνειν.

Textos 3.

5. Deberes del ciudadano.

Σωκράτης λέγει ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ φίλων ἀπάντων τιμώτερόν ἐστι πατρίς καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς φρονίμοις. Δεῖ δ' οὖν μάλλον φιλεῖν τε καὶ τιμᾶν πατρίδα ἢ πατέρα, καὶ πάσχειν ἔαν κελεύῃ τι πάσχειν · καὶ ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς τόποις χρὴ ποιεῖν ἅ ἅν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς · χρὴ γὰρ ἢ πείθειν αὐτὴν ὃ δίκαιον ἐστίν ἢ πείθεσθαι.

Notas

1. τε: en una enumeración el primer miembro puede anunciarse con τε (enclítico), y el segundo por καί.
2. τιμᾶν: infinitivo presente activo. Verbo contracto.
3. ἅν: partícula modal. Acompaña a una forma verbal expresando potencialidad o irrealidad.

6. La gallina de los huevos de oro.

Ὅρισθαί τις εἶχεν ψά χρυσᾶ τίκτουσαν καὶ νομίσας ἕνδον αὐτῆς ὄγκον χρυσοῦ εἶναι, κτείνσας εὗρηκεν αὐτὴν ὁμοίαν τῶν λοιπῶν ὀρνίθων. Ὁ δὲ ἀθρόον πλοῦτον ἐλπίσσας εὐρήσειν, καὶ τοῦ μικροῦ ἐστέρηται ἐκείνου.

Ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι δεῖ τοῖς παροῦσιν ἀρκεῖσθαι καὶ τὴν ἀπληστίαν φεύγειν.

Notas

1. εἶχεν: verbo ἔχω.
2. κτείνσας: verbo κτείνω.

Textos 4.

7. Universalidad de la cultura griega.

Οἱ ἄνθρωποι μόνοι τῷ λόγῳ τῶν ἄλλων ζῶων διαφέρομεν · τούτῳ δὲ καὶ ἀλλήλων διαφέρουσιν οἱ δοκοῦντες εἶναι σοφοὶ τε καὶ ἀμαθεῖς. Τοῦτο δὲ σύμβολον ἀληθέστατον τῆς παιδείσεως ἐκάστου καὶ οἱ καλῶς λέγοντες οὐ μόνον ἐν ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν δυνατοὶ εἰσιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις πολλοῦ ἀξιοὶ εἰσιν. Ἡ δὲ πῶς ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν οὕτω ἀπολέλοιπεν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὥστε οἱ ταύτης μαθηταὶ γεγόνασι τῶν ἄλλων διδάσκαλοι καὶ πεποίηκε τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα δοκεῖν εἶναι μηκέτι τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας, καὶ Ἕλληνες κἀλοῦνται μᾶλλον οἱ μετέχοντες τῆς παιδείσεως ἡμῶν ἢ οἱ τῆς κοινῆς φύσεως.

Notas

1. ἀπολέλοιπεν: verbo ἀπολείπω.
2. ὥστε: introduce subordinada consecutiva.
3. γεγόνασι: verbo γίγνομαι.

8. Los atenienses luchan por la libertad.

Ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς οὐ βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους γίνεσθαι καὶ αὐτονόμους· ἐν δὲ τῷ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἄνευ φόβου ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας μάλιστα μάχονται ἐν τῇ γῆ τε καὶ τῇ θαλάττῃ· διὰ δὲ ταῦτα δεῖ τοὺς Ἀθηναίους μόνους ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων πόλεων γίνεσθαι.

Notas

1. γίνεσθαι: verbo γίγνομαι.

Textos 5.

9. Solón y la constitución ateniense.

Ἦν δ' ἡ πρώτη τῶν Ἀθηναίων πολιτεία ὀλιγαρχία· ἐδούλευον γὰρ οἱ πένητες τοῖς πλουσίοις καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ οὐδεμίας ἀρχῆς μετείχον· ἐγένοντο δὲ μεγάλαι ἔχθραι πολὺν χρόνον ἀλλήλοις. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔιλοντο κοινῇ ἄρχοντα τὸν Σόλωνα, ὃς τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ ἦν τῶν ἀρίστων, ἵνα γράψῃ νέαν πολιτείαν. Οὗτος δὲ πρῶτος ἐγένετο τοῦ δήμου ἡγεμών.

Κύριος δὲ γενόμενος τῶν πραγμάτων ὁ Σόλων τὸν τε δῆμον ἡλευθέρωσε καὶ νόμους δικαιοτέρους τῶν προτέρων ἔγραψεν· πολλοὶ μὲν τῶν Ἀθηναίων περὶ τῶν νόμων τὸν Σόλωνα ἀνηρώτων, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ ἐβούλοντο μεταγράφειν αὐτούς· οὗτος δ' ἐξ Ἀθηνῶν ἀπῆλθεν οὐ βουλόμενος τοὺς νόμους μεταγράφεσθαι ἀλλὰ ἕκαστον Ἀθηναίων τὰ γραφόμενα ποιεῖν.

ΣΟΛΩΝ

Solón estableció que todos los ciudadanos son libres e iguales ante la ley, variando sus derechos según los impuestos que cada uno pagase. Reformó también el código penal, calificando el ocio de crimen y condenando a la pérdida de la ciudadanía a quienes permanecían neutrales en las revoluciones; legalizó la prostitución, prescribió una pequeña multa para quien seducía a la mujer ajena, y se negó a castigar a los que permanecían solteros.

Notas

1. ἐγένοντο: verbo γίγνομαι.
2. ἔιλοντο: verbo αἰρέω.
3. γράψῃ: verbo γράφω.
4. ἀνηρώτων: verbo ἀνερωτάω.
5. ἀπῆλθεν: verbo ἀπέρχομαι.

CARACTERÍSTICAS DE LOS VERBOS CONTRACTOS

Se trata de los verbos con raíces terminadas en -α, -ε, -ο. Se llaman contractos porque la vocal final de la raíz se contrae con la vocal o diptongo de la desinencia:

Verbos en -αω:

-α-ω,ο,ου > ω.
-α-ει,ε > α (α)

Verbos en -εω:

-ε-ε > ει
-ε-ο > ου
-ε-vocal larga o diptongo > ∅

Verbos en -οω:

-ο-ε,ο,ου > ου.
-ο-ει,οι,η > οι.
-ο-η,ω > ω.

En los temas de futuro, aoristo y perfecto los verbos contrato alargan la vocal final de la raíz ante la característica temporal: α, ε > η / ο > ω.

Textos 6.

10. Misoginia griega.

Ζεὺς γὰρ μέγιστον ἐποίησε τόδε κακόν, γυναῖκας·
ἐὰν τοῖς μὲν ἄλλοις δοκῆ ἡ γυνὴ εἶναι ἀγαθόν, τῷ
δ' αὐτὴν ἔχοντι γίγνεται μέγιστον κακόν· οὐ γὰρ
πότε εὐδαίμων ἡμέραν διέρχεται ἅπασαν ὅς σὺν γ
υναϊκί ἐστιν.

Γάμου εὖ πράπτοντος, αἱ γυναῖκες πάντα ἔχειν
νομίζουσιν, ἐὰν δὲ δυστυχία τις γένηται εἰς τὸν
γάμον, τὰ ἄριστα καὶ κάλλιστα νομίζουσι κάκιστα.
Χρῆν γὰρ ἂν ἄλλοθεν τοὺς θνητοὺς τίκτεσθαι, τῶν δ
ἐ γυναικῶν οὐκ εἶναι γένος· καὶ οὕτω ἂν οὐκ ἦν ὁ
ὕδεν ἀνθρώποις κακόν.

LA MUJER EN ATENAS.

La mujer ateniense vivía a la sombra de su marido. La ley la trataba como a menores de edad: estaba bajo la custodia de su padre o tutor legal hasta que se casaba, y desde ese momento pasaba a estar bajo la tutela de su marido. No podían tener propiedades por derecho propio, no participaban de la vida pública ni tenían voto en la Asamblea. Su vida se centraba en la casa, e incluso dentro de ella la mujer sólo se relacionaba con hombres de su familia: si algún desconocido llamaba a la puerta, se retiraba a las habitaciones de las mujeres. Asistían a los festivales religiosos y a festivales dramáticos; tenían también importantes funciones en los ritos religiosos.

11. Juramento de los griegos antes de la batalla de Platea.

Οὐ βουλήσομαι μᾶλλον τὸ ζῆν¹ ἢ τὴν
ἐλευθερίαν, οὐδὲ λείψω τοὺς ἡγεμόνας ὅ
ῦτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ π
άντας τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας
τῶν συμμάχων θάψω· καὶ νικήσας τῷ π
ολέμῳ τοὺς βαρβάρους, τὰς μὲν πόλεις
ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μαχησάμενας ὁ
ὕδεν αἰσχρὸν ποιήσω, ταῖς δὲ μετὰ β
αρβάρων μαχησάμεναις ἀπάσαις προσπολεμήσω.

¹ ζῆν: infinitivo presente de ζάω.

Textos 7.

12. La zorra y las uvas.

Ἄλωπηξ λιμώπτουσα ὡς ἐθεάσατο ἐπὶ τινος ἀναδενδράδος βότρυας κρεμαμένους, ἠβουλήθη¹ αὐτῶν περιγενέσθαι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· ἀπαλλαπτομένη δὲ πρὸς ἑαυτὴν εἶπεν· «ὄμφακές εἰσιν».

Οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι, τῶν πραγμάτων ἐφίκεσθαι μὴ δυνάμενοι δι' ἀσθένειαν, τοὺς καιροὺς αἰτιώνται.

¹ ἠβουλήθη: aoristo pasivo deponente.

13. Ambición de Alejandro.

Ἀλέξανδρος, Ἀναξάρχου περὶ πολλῶν κόσμων λέγοντος ἀκούων, ἐδάκρυε, καὶ τῶν φίλων ἐρωτῶντων ὃ τι πέποιθε¹. «οὐκ ἄξιον», ἔφη, «δακρύειν, εἰ κόσμων ὄντων πολλῶν οὐδενὸς ἔτι κύριοι γεγόναμεν;»

¹ πέποιθε: perfecto de πάσχω.

14. Opinión de Sócrates sobre la muerte.

Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν τὸν θάνατον εἶναι· ὁ γὰρ θάνατός ἐστιν ἢ τὸ αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν ἢ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθάδε εἰς ἄλλον τόπον· εἰ μὲν δὴ ὁ θάνατος μηδεμία αἴσθησις ἐστὶν ἀλλὰ ὁ ὕπνος, θαυμαστὸν ἀγαθὸν ἂν εἴη· ὁ γὰρ πᾶς χρόνος φαίνοιτο ἂν εἶναι μία νύξ· εἰ δὲ μετοίκησις ἐστὶ ὁ θάνατος εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἐκεῖ εἰσι πάντες οἱ τετελευτηκότες, τί βέλτιον χρῆμα τούτου εἴη ἂν; ἐλθὼν γὰρ τις εἰς Ἄιδου συγγενήσεται τῷ Ἡσιόδῳ καὶ τῷ Ὀμήρῳ καὶ πᾶσιν ἄλλοις ἀνθρώποις ἀρίστοις.

Textos 8.

15. Condiciones del buen gobernante.

Ἄθηναῖος μὲν τις ἐρωτᾷ τὸν Περικλῆ· «Τί ἐστὶ τὸ πρῶτον ὃ τὸν ἄρχοντα γινώσκειν δεῖ;» ὃ δὲ Περικλῆς ἀποκρίνεται· «Ὅτι ἄνθρωπός ἐστι.» «Τί δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον;» «Ὅτι καὶ δεῖ ἄρχειν καλῶς καὶ δικαίως.» «Τί δ' ἐστὶ τὸ τρίτον;» «Ὅτι οὐ δύναται ἄρχειν αἰεῖ.»

Pericles

16. Acusaciones de Meleto contra Sócrates.

Ὁ Μέλητος ἔλεγεν ὅτι ὁ Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν ὅτι οὗτοι ἐπέιθοντο μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς πατράσιν· ἀπεκρίνετο δὲ ὁ Σωκράτης ὅτι περὶ ὑγείας τοῖς ἰατροῖς μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι ἐπέιθοντο ἢ τοῖς πατράσι, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάντες οἱ Ἄθηναῖοι τοῖς φρονίμως λέγουσιν ἐπέιθοντο μᾶλλον ἢ τοῖς πατράσιν· καὶ ἐν τῷ πολέμῳ οἱ στρατιῶται ἐβούλοντο ἄρχεσθαι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, οὓς ἐνόμιζον περὶ τῶν πολέμων φρονιμωτάτους εἶναι, μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πατέρων. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔθαύμαζε εἰ αὐτὸς τῷ Μελήτῳ θανάτου ἄξιος ἦν διὰ τοῦτο, ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ, περὶ παιδείας, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἄριστος ἐνομίζετο.

Socrates

Textos 9.

17. Conducta de Sócrates.

Ὁ Σωκράτης αἰεὶ ἦν ἐν τῷ φανερῷ τόπῳ· ἅμα γὰρ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ γυμνάσια ἦρχετο καὶ ἐκεῖ φανερός αἰεὶ ἦν· καὶ ἔλεγε μὲν πολὺ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν. Αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπείων αἰεὶ διελέγετο σκοπῶν τί καλόν, τί αἰσχρόν, τί δίκαιον, τί ἄδικον, τί πόλις, τί πολιτικός, τί ἀρχὴ ἀνθρώπων· τοὺς μὲν ἐν ταῦτα γινώσκοντας ὁ Σωκράτης ᾤετο καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς εἶναι.

Rafael. La escuela de Atenas.

18. Diálogo de Anito y Sócrates sobre la educación.

Ὁ Ἄνιτος ποτε ἠρώτα τὸν Σωκράτη· «Ἴσως εἴς τινος ἀρετὴν διδάσκει;»

Ὁ δὲ Σωκράτης ἔφη· «Οὐ γινώσκεις ὅτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδίδαξε γίνεσθαι ἀγαθόν; ἐκεῖνος οὖν ἐμάχετο καλῶς ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστά ἠργάζετο ἅ ὃ πατὴρ αὐτὸν ἐπαιδεύσατο καὶ ἐποίησε σοφόν· ἐβούλετο γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν παιδεύσαι καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν βελτίονα ποιῆσαι· Τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐποίησαν ὁ Ἄριστείδης τε καὶ ὁ Περικλῆς, οἳ ἐπαιδεύσαν τοὺς υἱοὺς καὶ ἐδίδαξαν μουσικὴν καὶ ἄλλας τέχνας βουλόμενοι καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀνδρας γίνεσθαι.»

Textos 10.

19. Ejercicios con oraciones completivas.

- Πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ μαντικῆς ἐπερωτῶσι τοὺς θεοὺς τί τε χρῆ καὶ τί οὐ χρῆ ποιεῖν.
- Ὁ θεὸς πολλάκις χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους μικρούς.
- Πυθαγόρας ὁ Σάμιος πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὅτι τὸ μὲν σῶμα θανεῖται, ἡ δὲ ψυχὴ αναπτομένη οἰχήσεται ἀθάνατος.
- Οἱ στρατιῶται συλλεγόντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρῆ πορευθῆναι.
- Ἐμοὶ δὴ Σωκράτης ἐδόκει τιμῆς ἄξιός εἶναι μᾶλλον ἢ θανάτου.
- Ὁ Λυκούργος, ἐλθὼν εἰς Δελφοὺς, ἐπήρετο τὸν θεόν εἰ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πείθεσθαι τοῖς νόμοις, οὓς αὐτὸς ἔθηκεν.
- Ἐκεῖνος πολλάκις ἔλεγεν ὡς τῶν κτημάτων κράτιστον εἶη φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός.
- Βασιλέας καὶ ἄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας Σωκράτης ἔφη εἶναι, ἀλλὰ τοὺς ἐπισταμένους ἄρχειν.
- Καί τοῦτο σκεψώμεθα πότερον ἡδίων ζῶσιν οἱ ἄρχοντες ἢ οἱ ἀρχόμενοι.
- Δίδωμι ὑμῖν βουλευσασθαι εἴτε βούλεσθε πολεμεῖν ἡμῖν εἴτε φίλοι εἶναι
- Ὁ πατὴρ ἐπιμελούμενος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γεινοίμην, ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὀμήρου ἔπη μαθεῖν,
- Ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν.
- Οἱ Θετταλοὶ ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφῶν ὁ στρατὸς χωρήσῃ.
- Φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον σεαυτοῦ ποιήσεις.

LICURGO

La esencia de las leyes de Licurgo era el desprecio de lo cómodo y de lo agradable y, para hacerlas aprobar, propuso un plazo y se marchó de Esparta tras conseguir el compromiso de sus conciudadanos de mantener las leyes hasta el día siguiente de su retorno. Partió para Delfos, se encerró en el templo y se dejó morir de hambre. Así las leyes no fueron jamás dero-

Textos 11.

20. El león y la rana.

Λέων, ἀκούσας ποτὲ βατράχου μέγα βοῶντος, ἐπεστράφη¹ πρὸς τὴν φωνήν, οἰόμενος μέγα τι ζῷον εἶναι. Προσμένων δὲ μικρὸν, ὡς εἶδεν αὐτὸν ἔξω τῆς λίμνης, αὐτὸν κατεπάτησεν.

Ὁ λόγος δηλοῖ ὅτι οὐ δεῖ πρὸ τῆς ὕψεως διὰ ἀκοῆς μόνως ταραττεσθαι.

¹ ἐπεστράφη: aoristo pasivo de ἐπιστρέφω.

ESOPO

Autor, según la tradición, de las fábulas griegas. La historia de su vida, que ya conocía Heródoto en el siglo V a. C., está plagada de leyendas, pero parece cierto que era un esclavo de origen tracio, y que vivió en la isla de Samos a principios del siglo VI a. C.

21. Serenidad de Sócrates ante la muerte.

Ἐπεὶ ὁ Σωκράτης κατακριθεὶς τὸ δικαστήριον ἀπέλιπε καὶ ἤσθετο τοὺς φίλους δακρύοντας· «Τί τοῦτο;» εἶπεν, «νῦν δακρύετε; οὐ πάλαι ἴστε ὅτι, ἔξ ὅτου ἐγὼ ἐγένομην, κατεψηφισμένος ἦν μου ὑπὸ τῆς φύσεως θάνατος;» Παρὼν δὲ τις Ἀπολλόδωρος εἶπεν· «Ἄλλὰ τοῦτο ἔγωγε, ὦ Σωκράτες, χαλεπώτατον φέρω, ὅτι ὀρώ σε ἀδίκως ἀποθνήσκοντα.» Σωκράτης δὲ καταψήσας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ἔφη· «Σὺ δέ, ὦ φίλτατε Ἀπολλόδωρε, μᾶλλον ἂν ἐβούλου με ὀρᾶν δικαίως ἢ ἀδίκως ἀποθνήσκοντα;» καὶ ἐπεγέλασεν.

22. Νεικῆκαμεν

Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ὁ στρατηγὸς τῶν δρομέων τὸν τάχιστον ἐπεμψεν Ἀθήναζε, ἵνα τὴν νίκην ἀγγέλοι. Ὁ δὲ κατὰ κράτος σπεύδων διακοσίων καὶ τριακοντα καὶ ἑπτὰ σταδίων ὁδὸν ἐν βραχυτάτῳ ἐτέλεσε. Ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐν μόνον εἶπεν· «Νεικῆκαμεν.» Εἶτα δὲ εὐθύς ἔπεσεν καὶ μετὰ μικρὸν ἔξ ἐπνεύσεν. Οἱ δὲ πολῖται τὸν τετελευτηκότα ἔθαψαν δημοσίᾳ.

Textos 12.

23. Nacimiento de Amor.

Οὔτοι δὴ οἱ δαίμονες πολλοὶ καὶ παντοδαποὶ εἰσιν, εἷς δὲ τούτων ἐστὶ ὁ Ἔρως. Πατὴρ δὲ, ἦν δ' ἐγώ¹, τίνας ἐστὶ καὶ μητρός; Μακρότερον² μὲν, ἔφη, διηγήσασθαι³. ὁμῶς δέ σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη, ἥστιόντο οἱ θεοὶ οἱ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν, προσαιτήσουσα⁴ οἶον δὴ εὐωχίας οὔσης⁵ ἀφίκετο ἡ Πενία, καὶ ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυσθεὶς τοῦ νέκταρος -οἶνος γὰρ οὔπω ἦν- εἰς τὸν τοῦ Διὸς κῆπον εἰσελθὼν βεβαρημένος ἠῖδεν. ἡ οὖν Πενία ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν αὐτῆς ἀπορίαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατακλίνεται τε παρ' αὐτῷ καὶ ἐκύησε τὸν Ἔρωτα. διὸ δὴ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρως, γεινηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις, καὶ ἅμα φύσει ἐραστῆς ὢν περὶ τὸ καλὸν καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης.

¹ ἦν δ' ἐγώ: 'dije yo'.

² Comparativo de superioridad sin segundo término, con valor intensivo.

³ Infinitivo complemento del adjetivo.

⁴ Participio de futuro con valor final.

⁵ Participio con valor causal. El valor causal de un participio puede ir reforzado con partículas como οἶον, ἅτε, ὥς.

24. Diversas facetas del amor.

Ἐκ τῶν Πλουτάρχου¹ ὅτι οὐ κρίσις ὁ ἔρως· οἱ μὲν γὰρ νόσον τὸν ἔρωτα οἱ δ' ἐπιθυμίαν οἱ δὲ φιλίαν οἱ δὲ μανίαν οἱ δὲ θεῖον τι κίνημα τῆς ψυχῆς καὶ δαιμόνιον, οἱ δ' ἀντικρὺς θεὸν ἀναγορεύουσιν. ὅθεν ὀρθῶς ἐνίοις ἔδοξε τὸ μὲν ἀρχόμενον ἐπιθυμίαν εἶναι τὸ δ' ὑπερβάλλον μανίαν τὸ δ' ἀντίστροφον φιλίαν τὸ δὲ τῆς ἀπεινώτερον ἀρρωστίαν τὸ δ' εὐημεροῦν ἐνθουσιασμόν. διὸ καὶ πυρφόρον αὐτὸν οἱ τε ποιηταὶ λέγουσιν οἱ τε πλάσται καὶ γραφεῖς δημιουργοῦσιν, ὅτι καὶ τοῦ πυρὸς τὸ μέν ν λαμπρὸν ἠδιστόν ἐστιν τὸ δὲ καυστικὸν ἀλγεινότατον.

¹ 'De los escritos de Plutarco se deduce...'

Textos 13.

25. Cada hombre busca en el mundo su otra mitad.

Ἔστι δὴ οὖν ἐκ τόσου ὁ ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγεὺς καὶ ἐπιχειρῶν ποιῆσαι ἓν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου σύμβολον, ἅτε¹ τετμημένος ὥσπερ αἱ ψῆτται, ἐξ εἰνὸς δύο· ζητεῖ δὴ αἰεὶ τὸ αὐτοῦ ἕκαστος σύμβολον. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμημὰ εἰσιν, ὃ δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικές τέ εἰσι καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γεγόνασιν, καὶ ὅσαι αὖ γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοιχευτρίαι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσαι δὲ τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμημὰ εἰσι, οὐ πάνυ αὐταὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσι², ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμένοι εἰσὶ, καὶ αἱ ἑταιρίστριαι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσοι δὲ ἄρρενος τμημὰ εἰσι, τὰ ἄρρενα διώκουσι, καὶ τῶς ἄρρενος μὲν ἂν παῖδες ᾧσιν, ἅτε¹ τεμάχια ὄντα τοῦ ἄρρενος, φιλοῦσι τοὺς ἀνδρας καὶ χαίρουσι συγκατακείμενοι καὶ συμπεπλεγμένοι³ τοῖς ἀνδράσι, καὶ εἰσιν οὗτοι βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μειρακίων, ἅτε¹ ἀνδρειότατοι ὄντες φύσει.

¹ ἅτε: refuerza el valor causal del participio.

² προσέχειν τὸν νοῦν: prestar atención.

³ συγκατακείμενοι γ συμπεπλεγμένοι: participios predicativos.

Textos 14.

26. Elogio de la belleza femenina.

Φύσις κέρατα ταύροις,
ὄπλᾱς δ' ἔδωκεν ἵπποις,
ποδωκίαν λαγωῖς,
λέουσι χάσμ' ὀδόντων,
τοῖς ἰχθύσιν τὸ νηκτόν,
τοῖς ὀρνέοις πέτασθαι,
τοῖς ἀνδράσιν φρόνημα·

γυναιξίν οὐκέτ' εἶχεν·
τί οὖν δίδωσι; κάλος
ἀντ' ἀσπίδων ἀπασῶν,
ἀντ' ἐγχῶν ἀπάντων·
νικᾶ δὲ καὶ σίδηρον
καὶ πῦρ καλή τις οὔσα.

27. ¿Pena de muerte?

Πέπεισμαι¹ ἐγὼ ἐκὼν εἶναι² μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις δειλέγμεθα. ἐπεὶ, ὡς ἐγῶμαι³, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὡσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν ἀλλὰ πολλάς, ἐπέισθητε¹ ἄν· νῦν δ' οὐ ράδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι.

¹ Forma de πείθω.

² ἐκὼν εἶναι: expresión adverbial, 'voluntariamente'.

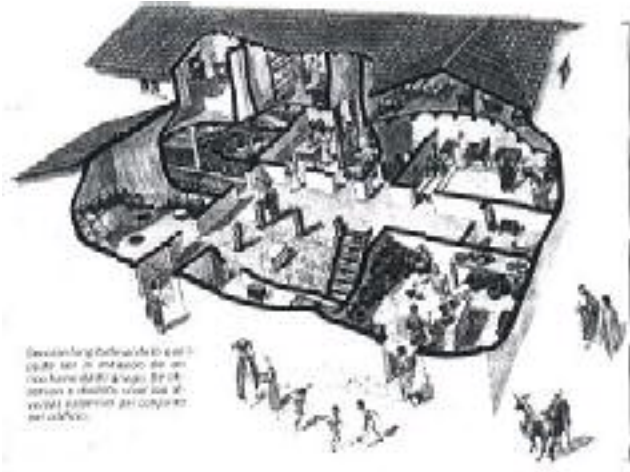
³ ἐγῶμαι: crasis de ἐγὼ οἶμαι.

Textos 15.

28. Misoginia griega.

Πάντων δ' ὅσα ζῆ καὶ νοῦν ἔχει γυναῖκές ἐσμεν δυστυχέστατον γένος· πρῶτον μὲν δεῖ ἡμᾶς χρήμασι καὶ ἀργυρίῳ πολλῶ πόσιν πρίασθαι καὶ δεσπότην τοῦ σώματος λαβεῖν· πάντων γὰρ τῶν αἰσchrῶν τοῦτο χεῖριστόν ἐστιν· ἡμῖν δὲ μέγιστον πράγμα τ

ὅδε, ἢ κακὸν πόσιν λαβεῖν ἢ ἀγαθόν· οὐ γὰρ ταῖς γυναῖξι ἔξεστι ἀπολαβεῖν ἐκ τῆς οἰκίας πόσιν· ἐὰν μὲν ἡμῖν ὁ ἀνὴρ συνοικῆ φέρων εὖ ζυγόν, ἡδὺς βίος· εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖν βέλτιον.

Ἄνὴρ δέ, ὅταν μὴ εὐτυχῆ σὺν τοῖς ἐν οἰκίᾳ, ἐξελθὼν ἠλευθέρωσε ψυχὴν ἀπὸ τῆς δυστυχίας ἢ παρὰ φίλῳ τιμὴ ἢ παρὰ ἐταίρῳ· ἡμῖν δ' ἀνάγκη πρὸς ἓνα ἄνδρα ὄρᾶν. Λέγουσι δὲ πρὸς ἡμᾶς ὅτι ἡδὺν βίον ζῶμεν ἐν οἰκίαις, οἱ δὲ μάχονται ἐν τῷ πολέμῳ·

ἀλλὰ κακῶς φρονοῦσιν· τρὶς εἰς μάχην ἔρχεσθαι βούλομαι μᾶλλον ἢ τίκτειν ἀπαξ.

29. Arístides y el campesino.

Γραφομένων ποτε τῶν ὄστράκων¹, τις τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἀγροίκων ἀνέδωκε² τῷ Ἄριστείδῃ τὸ ὄστρακον καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἐγγράγειν. Τοῦ δὲ θαυμάσαντος καὶ ἐρωτήσαντος εἶ τι κακὸν αὐτῷ Ἄριστείδης πεποίηκεν· «Οὐδέν, εἶπεν ὁ ἀγροίκος, οὐδὲ γιγνώσκω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνοχλοῦμαι πανταχοῦ αὐτὸν ἀκούων 'δίκαιον'».

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκουσεν, ὁ Ἄριστείδης οὐδὲν μὲν ἀπεκρίνατο, ἐνέγραψε δὲ τὸ ὄνομα καὶ ἀπέδωκε² τὸ ὄστρακον.

¹ Se escribía en tejuelos en forma de concha (ὄστρακον) los nombres de los ciudadanos a quienes se quería destruir.

² Aoristo en -κ- del verbo δίδωμι.

Textos 16.

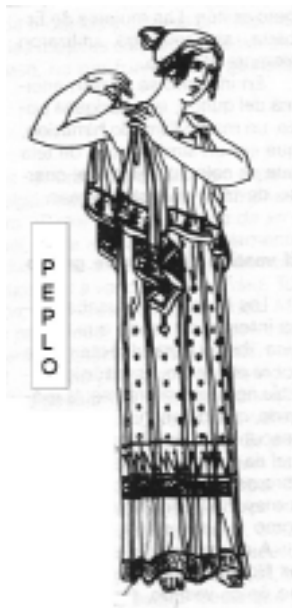
30. El niño que se bañaba.

Παῖς ποτε λουόμενος ἔν τινι ποταμῷ ἔμελλεν ἀποπνίγεσθαι. Ὅρων δέ τινα ὄδοιπόρον, τοῦτον ἐπὶ βουθραία ἐκάλει. Ὁ δὲ ἐμέμφετο τῷ παιδί ὡς τολμηρῷ. Τὸ δὲ μαιράκιον εἶπε πρὸς αὐτὸν· «ἀλλὰ νῦν με σῶζε, ὅσπερ στερρον δὲ ἐμοὶ μέμφου».

31. Diálogo entre Antifonte y Sócrates sobre el tipo de vida del filósofo.

Ὁ Ἀντιφῶν, σοφιστής τις, ἔφη ποτὲ τῷ Σωκράτει τὰς ἀδελφεῖς Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ὥμην τοὺς φιλοσοφούντας ἐ

ὕδαιμονεστέρους γίνεσθαι· σὺ δὲ μοι δοκεῖς κακῶς πάσχειν· ζῆν γὰρ οὕτως ὡς δούλος, ὀλίγα ἐσθίεις καὶ ὕδωρ πίνεις μόνον καὶ χρήματα οὐ λαμβάνεις, ἃ καὶ τοὺς ἔχοντας χαίρει καὶ ἐλευθερώτερόν τε καὶ ἡδίονα ποιεῖ βίον· εἰ οὖν οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ποιῶσιν, νομίζω σε κακοδαιμονίας διδάσκαλον εἶναι».

Καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνετο· «Δοκῶ σοι, ὦ Ἀντιφῶν, οὕτως αἰσχροῦς ζῆν ὥστε οἶομαί σε ἂν βούλεσθαι¹ ἀποθνήσκειν μᾶλλον ἢ ζῆν ὥσπερ ἐγώ· σκοπῶμεν οὖν τί αἰσχρὸν ὄρας τοῦ ἐμοῦ βίου. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος οὐδενός ποτε γίγνομαι· εἰ δέ τις ἐπιθυμεῖ ἀκούειν μου λέγοντος, οὐδενὶ ποτε φθονῶ, οὐδὲ χρήματα λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων

δε οὐ· ἀλλ' αἰεὶ καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι ἕξεστιν ἐρωτᾶν με.»

¹ Infinitivo con ἂν: valor potencial.

Textos 17.

32. Diálogo entre Antifonte y Sócrates sobre la remuneración de la enseñanza.

Πάλιν δέ ποτε ὁ Ἄντιφῶν διαλεγόμενος τῷ Σωκράτει ἔλεγε· «ὦ Σώκρατες, ἐγὼ σε δίκαιον μὲν νομίζω, σοφὸν δ' οὐκέτι· δοκεῖς δέ μοι καὶ σὺ αὐτὸς γινώσκειν τοῦτο· πὰρὰ τῶν μαθητῶν οὔποτε ἀργύριον λαμβάνεις».

Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ταῦτα ἔλεγε· «ὦ Ἄντιφῶν, σοὶ μὲν καὶ ἄλλοις σοφισταῖς, οἱ τοὺς νέους διδάσκετε πολλὰ χρήματα λαμβάνοντες, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐργάζεσθαι τοῦτο ἐφ' ᾧ ἂν ἀργύριον λαμβάνητε, ἐμοὶ δὲ μὴ λαμβάνοντι οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι διαλέγεσθαι ᾧ ἂν μὴ βούλομαι. Ἄλλ' ὑμεῖς μὲν τὰ χρήματα εὐδαιμονίαν παρέχει

ν οἴεσθε, ἐγὼ δὲ αἰεὶ πρὸς τοὺς νέους λέγω ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα. Ἐγὼ δὲ καὶ ἐνόμιζον τὸ ἐπιθυμῆναι μηδενὸς εἶναι

θ

εἶον καὶ τὸ θεῖον ἄριστον εἶναι.»

33. Diálogo entre Dionisio y Filipo.

Διελέγοντο δέ ποτε ὁ Διονύσιος, ὁ Συρακοσίων τύραννος, καὶ Φίλιππος περὶ τῆς ἡγεμονίας καὶ ἀρχῆς· ὁ δὲ Φίλιππος ἠρώτα τὸν Διονύσιον πῶς μεγάλην ἀρχὴν, ἣν ὁ αὐτοῦ πατὴρ εἶχεν, οὐ διεσώζετο· ὁ δὲ ἀπεκρίνετο· «τὰ μὲν ἄλλα μοι ἔλειπεν ὁ πατήρ, τὴν δὲ τύχην, ἣ ταῦτα ἐλαμβάνε καὶ διεσώζετο, οὐκ ἔλειπεν.»

